

PAROCHIE VAN DE H. MARTINUS te Groningen

Parochiebrief 19-8-2022

No. 2022.13. (64)

Inhoud:

1. Van de pastoor
2. Verklaring uit 2008 over de positie van Maria in het heilswerk van God en over de vraag van een Oud-Katholieke Mariaverering
3. Na ons de zondvloed? – hoe houden we moed
4. Oecumenisch zomerprogramma “Oorlog en vrede” van de Groninger binnenstadkerken
5. Diocesane livestreamvieringen
6. Hoe wij vieren
7. Thuiscollecte
8. Veilige kerk
9. Agenda
10. Contact

1. Van de pastoor

Komende viering 21 augustus

A.s. zondag 21 augustus is de eerstkomende eucharistieviering. Wij vieren op deze elfde zondag na Pinksteren het hoogfeest van het *Ontslapen van de H. Maagd Maria*. Dit feest valt eigenlijk op 15 augustus, maar in de praktijk wordt dit in onze Nederlandse Oud-Katholieke Kerk op de zondag daarna gevierd. Over de “ering en waardering” van Maria, de Moeder van de Heer, wordt zoals bekend in de wereldwijde oecumene verschillend gedacht. Over wat hiervoor vanuit een theologische invalshoek de reden is, heb ik een aantal jaren geleden voor een gesprek binnen de Beraadgroep

Geloven en Kerkelijke Gemeenschap van de Raad van Kerken in Nederland, waarvan ik lid ben, een praatstuk als aanzet voor een discussie geschreven. Daarmee zal ik u in onze parochiebrief niet vermoeien. (Wie daarnaar nieuwsgierig is, wil ik het overigens best toesturen). In onze Oud-Katholieke Kerk worden theologisch en devotieel - laat ik het zo zeggen - andere accenten gezet dan in onze Rooms-Katholieke zusterkerk. In de 19^e en 20^e eeuw werd daar nogal de nadruk op gelegd, met als gevolg dat de plaats van Maria in theologie, liturgie en devotie in onze kerk in de verdrukking kwam. Daarin is gelukkig in de laatste decennia een duidelijke verandering opgetreden. Dit leidde er onder anderen toe dat de Internationale Oud-Katholieke Theologenconferentie in 2008 het als thema had. Dit resulteerde in een *“Verklaring over de positie van Maria in het heilswerk van God en over het vraagstuk van een oud-katholieke Mariaverering”*. Omdat deze verklaring u misschien wel kan helpen om daar zelf over door te denken, druk ik dat hieronder af.

Icoon van het ontslapen van Maria.

In onze kerk wordt, anders dan in de Rooms-Katholieke Kerk, niet geleerd dat Maria na haar dood met lichaam en ziel in de hemel is opgenomen. In het gebed over de gaven op het feest van 15 augustus staat in ons kerkboek dat Maria

“de weg ging van alle mensen
en zoals al wat leeft
van deze aarde gescheiden werd,
om in uw rijk te worden ontvangen.”

Dit geloof wordt onder anderen verwoord in gezang 976 van ons gezangboek dat wij zondag zullen zingen.

Daar heet het:

“de tweede Adam, eerste Zoon,
nam, toen zij stierf, zijn moeder mede
als kind en steeg met haar omhoog;
Hij borg haar ziel in 's Vaders vrede.”

Deze voorstelling, waarbij Christus zijn moeder als een kind in windsels met zich meeneemt, is gebruikelijk in het oosterse christendom, waar het voorkomt op de ikonen die dit feest van het Ontslapen van Maria als thema hebben.

Droogte

Terwijl ik dit schrijf is het buiten en op mijn studeerkamer drukkend warm, ook al is de hemel wel betrokken. Misschien valt er straks wat regen uit! Maar ook als dat gebeurt, zal het te weinig zijn om aan het watertekort in ons land een einde te maken. Klimaatverandering is de reden die je hiervoor dagelijks kunt horen of lezen. Ook al zijn droge zomers en gebrek aan regen gebeurtenissen van alle tijden en alle plaatsen (ook het Oud-Katholieke misboek kende vroeger gebeden om God om regen of mooi weer te vragen), toch wordt ons hoe langer hoe meer duidelijk dat wat er nu met ons klimaat aan de hand is, niet zo maar een natuurverschijnsel is, maar dat wij mensen met onze manier van leven daarbij een belangrijke, zo niet beslissende rol spelen. Wat staat ons nog allemaal te wachten? Om moe van te worden en waar haal je de moed vandaan om verder te leven? In de Nieuwsbrief van het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap las ik een artikel, die dit alles onderwerp heeft. De schrijver gaat daarin in op de vraag: *“Wat helpt, als ik moe en moedeloos ben? Hoe kom ik aan moed?”* Dat artikel geeft ik graag aan u door, om uw gedachten daarover verder te helpen.

Ik wens u alle goeds en Gods aanwezigheid.

Hartelijke groet,
Wietse van der Velde, pastoor

2. Verklaring over de positie van Maria in het heilswerk van God en over het vraagstuk van een oud-katholieke Mariaverering.

Uitgegeven door de Internationale Oud-Katholieke Theologenconferentie, augustus 2008

1. Volgens het Bijbelse getuigenis (naar Lucas) is Maria door God uitverkoren om de Zoon van God ter wereld te brengen en zij heeft zich in vrijheid en liefde voor God opengesteld voor de werking van de heilige Geest. Om die reden meent de Internationale Oud-Katholieke Theologenconferentie dat allereerst het mysterie van de menswording van God in Jezus Christus, de incarnatie van het Woord van God, grondslag en uitgangspunt van elke uitspraak over Maria vormt: dit Woord - uit de Vader geboren voor alle tijden en één van wezen met de Vader - is vleesgeworden door de heilige Geest uit de maagd Maria en is mens geworden (geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel). Als moeder van Hem die de gehele menselijke natuur heeft

aangenomen, wordt Maria geprezen als degene die God heeft gebaard (theotokos) (oecumenisch Concilie van Efese). Deze belijdenis hebben de oud-katholieke kerken in hun godsdienstige praktijk altijd gehandhaafd, zowel in het credo als in de gedachtenis in het eucharistisch gebed, waarin Maria als eerste van de heiligen wordt genoemd.

2. In plaats van een zekere terughoudendheid in het verleden, die verklaard kan worden uit de afwijzing van ultramontane vormen van verering in de negentiende eeuw, laten de tegenwoordige liturgische boeken een grotere openheid zien voor teksten die Maria vermelden en prijzen. Zo wordt Maria's geloof weer vaker in liederen en gebeden geprezen (zij fungeert als typos van de kerk en als beeld van onze toekomstige voltooiing in God; als model voor de gelovigen, in wie Christus vorm aanneemt; als zuster in het lijden; en in andere poëtische beelden). Ook haar rol als voorspreekster, die indirect (in oraties en priefaties) en direct (in de Christus- resp. allerheiligenlitanie, het Ave Maria) ter sprake komt, wordt opnieuw gezien. Bovendien worden er vaker afbeeldingen van Maria en Mariabeelden in oud-katholieke kerken aangetroffen.

Mariabeeld in de Oud-Katholieke parochiekerk van Den Haag.

Maria kijkt "wat neutraal" voor zich uit, terwijl zij haar Zoon Jezus aan de gelovigen toont. Jezus troont op Maria's arm als de Salvator mundi, de Redder van de wereld (herkenbaar aan de wereldbol bekroond met een kruis), terwijl hij de gelovigen zegent.

Zo blijkt duidelijker dat wordt ingestemd met de profetische woorden van het Magnificat: "Zie, van nu aan zullen alle geslachten mij zalig prijzen" (Lucas 1:48). De relatie tot God en Christus en het doxologische karakter van de lofprijzing van Maria worden daarbij zorgvuldig gehandhaafd. De afzonderlijke oud-katholieke kerken geven daar in de praktijk wel verschillend vorm aan, telkens naar hun historische context, zoals bijvoorbeeld in Polen. Daarnaast stelt de conferentie vast, dat liturgie, theologische reflectie en praktische gebedsvormen niet altijd overeenstemmen.

3. De oud-katholieke theologie heeft zich met het oog op de beide Mariadogma's van 1854 en 1950 tot nu toe afwijzend uitgesproken. In de Utrechtse Bisschopsverklaring van 1889 staat: "Wij verwerpen ook, als in de Heilige Schrift en de overlevering der eerste eeuwen geen grond vindende, de verklaring van Pius IX van het jaar 1854 over de onbevleete ontvangenis van Maria." Overeenkomstig spraken de Internationale Bisschoppenconferentie van de Unie van Utrecht (1950) en de Gemengde Orthodox-Oud-katholieke Dialoogcommissie (1977) zich over beide dogma's uit. Op grond van de geconstateerde openheid voor de figuur van Maria en in de context van bilaterale oecumenische dialogen schijnt het niet uitgesloten te zijn, dat bij nieuwe bindende rooms-katholieke interpretaties van de beide dogma's deze verwerpingen opnieuw overdacht worden.

Neustadt/Weinstrasse, 29 augustus 2008

3. Na ons de zondvloed?

Door Peter Siebe

Overstromingen, hittesterecords, verwoestende bosbranden. En daarbovenop een rapport over de klimaatcrisis om wakker van te liggen. Waar haal je dan de moed vandaan om hoopvol en in vertrouwen te leven?

Je kunt er somber van worden. Dringt het wel door, vraag ik me af, dat als onze uitstoot van broeikasgassen niet drastisch omlaaggaat, de zeespiegel een of zelfs twee meter zal stijgen in deze eeuw? En nog veel meer in de eeuw daarna? Gelovige mensen hoor ik in dat verband dan wel eens zeggen: 'Maar God houdt alles in de hand, dus het zal wel goed komen.'

Dat is mij te makkelijk. Maar wat helpt me dan wel?

Moet en moed

Allereerst helpt mij wat ik in Genesis 9: 8-11 lees. Het is één van de teksten uit ons groene leesplan, (misschien iets om de komende maand te gaan volgen?). Daar, na de zondvloed, sluit God een verbond met de mensen en de dieren. Hij belooft nooit weer alles wat leeft door een watervloed uit te roeien. Dat roept mij als mens op tot actie. Want God heeft iets beloofd in dit verbond, maar een verbond heeft twee partijen dus dat vraagt ook iets van de andere partij. Wat stelt de mensheid tegenover die belofte van God? Ik kom er niet omheen: de mensheid collectief, maar ook ik als mens persoonlijk, ik moet kiezen: belooft ik van mijn kant te doen wat ik kan om een nieuwe zondvloed – een klimaatontwrichting met alle chaos, rampen en vluchtelingenstromen van dien – te voorkomen? Dat is een spannende keuze. Want als ik dat belooft, moet ik af van mijn energieverlating en neiging tot consumentistisch gedrag. Nee, bekeringen zijn nooit gemakkelijk. De Bijbel weet ervan.

Ik weet niet of het je opviel, maar ik gebruikte al twee keer het woord 'moeten'. En daar word ik dan weer moe van, van alles wat niet meer mag en van alles wat moet. En trouwens, al zou ik mijn levensstijl drastisch omgooien, wat maakt het uit op wereldschaal? Als burens, familie, vrienden, kerkgenoten – bijvoorbeeld – hun derde auto aanschaffen, soms om plausibele redenen, of hun jaarlijkse vliegvakantie nu na corona alsnog inhalen?

(foto voor Pasen gevonden op site Samana Blankenberge)

Wat helpt, als ik moe en moedeloos ben? Hoe kom ik aan moed?

Vreugde

De zondag nadat het sombere IPCC-rapport over klimaat verscheen, was ik te gast in een dorpskerkje. Daar werd ik verrast. Er werd gelezen uit Prediker 9:7-9: 'Dus eet je brood met vreugde, drink met een vrolijk hart je wijn. God ziet alles wat je doet allang met welbehagen aan. Draag altijd vrolijke kleren, kies een feestelijke geur. Geniet van het leven met de vrouw die je bemint. Geniet op alle dagen van je leven, die God je heeft gegeven. Het bestaan is leeg en vluchtig en je zwoegt en zwoegt onder de zon, dus geniet op elke dag. Het is het loon dat God je heeft gegeven.'

Wat nou? Draait het dus toch weer om ongebreideld genieten, erop los consumeren, want morgen sterf je? Toch niet, zei de voorganger. Zulk genieten – graaien, hebzuchtig naar je toehalen – zei hij, is een vorm van vluchten. Een vlucht voor de onrust in je hart en je ziel. Een vlucht voor leed, pijn, kwetsbaarheid en andere ongemakkelijke waarheden. Het genieten dat Prediker hier bedoelt is geen vluchten, maar ontvangen. Leven met open handen. Dankbaar aannemen wat je krijgt.

Op stress – ook klimaatstress – kunnen we reageren op drie manieren: vechten, vluchten of verlammen. Alle drie hebben ze te maken met angst. En waar angst heerst, is liefde afwezig. Deze preek in dat dorpskerkje liet me zien dat er een vierde en betere manier is om op mijn klimaatstress te reageren: liefde, of beter: verbondenheid, want dat begint met een 'v'. Verbondenheid met mezelf, met mijn medemensen, met de natuur, waardoor ik uit het domein van de angst kom. Verbondenheid die me helpt om af te kicken van mijn verslavingen. Verbondenheid vanbinnen met God, die mij het bestaan gaf. De hervormde theoloog A.A. van Ruler verwoordde dat in zijn boek *De dood wordt overwonnen*: 'Waarom is de mens er? Hij is er, om er te zijn. Als Gods beeld, dat Hem behaagt. Onze bestemming ligt in ons menszijn; kras gezegd: niet in de liefde, maar in de vreugde, waarin wij ons verheugen, over alles, ook over onszelf.'

Vechten, vluchten of verlammen bij klimaatstress? Doe mij maar verbondenheid. Beter voor mij én voor het klimaat. Want een beter milieu begint bij wat je gelooft.

Peter Siebe

Persvoorlichter en eindredacteur bij het NBG. Ook is hij betrokken bij de Groene Kerken.

4. Oecumenisch zomerprogramma “Oorlog en vrede” Groninger binnenstadkerken

OORLOG EN VREDE
Oecumenisch Zomerprogramma 2022

Zomerbijeenkomsten (10:00 uur):

19 juli - Bestaat er vanuit bijbels/christelijk perspectief een rechtvaardige oorlog?
*Oud-katholieke kerk (Witte de Withstraat 2),
pr. Wietse van der Velde*

26 juli - Kerk en vrede in Colombia
*Nieuwe Kerk (Nieuwe Kerkhof 1),
ds. Tirtsa Liefing en Marten van den Toren*

9 augustus - De troost van de apocalyptische literatuur
*Doopsgezinde Kerk (Oude boteringestraat 33),
ds. Nick Everts*

23 augustus - De zondebok is springlevend
Martinikerk (Martinikerkhof 3), ds. Pieter Versloot

5. Diocesane livestreamvieringen

Diocesane livestreamvieringen in de komende tijd

Iedere zondag en op de belangrijkste feestdagen wordt voor het aartsbisdom Utrecht een *livestreamuitzending* om 10.00 uur vanuit de *kathedrale kerk te Utrecht* verzorgd. Op de landelijke website van de OKKN www.OKKN.nl kunt u de link aanklikken.

6. Hoe wij vieren

In juni zijn alle coronamaatregelen die het kerkelijk leven beperkten vervallen. Dit betekent voor onze manier van vieren het volgende.

1. De 1,5 meter afstand komt te vervallen.

2. Een vaste zitplaats is niet meer nodig.

N.B. Door het flexibele karakter van de zitplaatsen in de kerk, is het voor iedereen die dat wenst mogelijk om de anderhalve meter afstand te bewaren.

3. Een mondkapje hoeft niet meer gedragen te worden.

4. Bij het uitwisselen van de vredegroet kan men elkaar met het geven van een hand, een hoofdknik of een lichte buiging “vrede” wensen.

5. De heilige communie wordt onder twee gedaanten uitgereikt.

Hygiëne blijft ook hier een rol van betekenis spelen. Het drinken uit de kelk wordt echter in onze parochie nog niet gedaan. De kelk wordt door een assistent vastgehouden. U kunt dan de hostie in de wijn dopen.

Het blijft de persoonlijke keuze van iedere communicant om de heilige communie onder één of twee gedaanten te ontvangen.

Wietse van der Velde, pastoor

7. De ‘thuiscollecte’

U kent allemaal dit zinnetje uit de afkondigingen: *“De collecte tijdens het offertorium is bestemd voor het mogelijk maken van onze vieringen”...* Onze vieringen zijn gelukkig hervat, maar nog niet iedereen durft het aan naar de kerk te komen of men is om andere redenen verhinderd de viering bij te wonen. En toch gaan de kosten gewoon door. Het Bisschoppelijk Bureau herinnerde ons, juist vanwege die doorgaande kosten, de inkomsten uit de thuiscollecten daarom niet te vergeten. Terecht natuurlijk. Verschillende parochies hebben verschillende oplossingen. Wij stellen voor om het simpel te houden. En dat is dat u gewoon af en toe een bedrag overmaakt op de bekende bankrekening van de kerk.

Rekeningnummer van de parochie is:

NL12INGB0003941884 t.n.v. Oud-Katholieke parochie v.d. H. Martinus te Groningen,
onder vermelding van ‘thuiscollecte’.

Dan weet Christa wat de bestemming is. (Bijkomend voordeel van overmaken is ook nog dat het daarmee aftrekbaar is van de belastingen).

8. Veilige kerk

De OKKN hanteert een actief beleid om een veilige kerk te waarborgen. Alle informatie hierover is te vinden op de website: <https://oudkatholiek.nl/organisatie/veilige-kerk/>

9. Agenda

Vieringen in Groningen, parochiekerk van de H. Martinus, Witte de Withstraat 2:
vieringen iedere 1^e, 3^e en 5^e zondag van de maand om 11.00 uur.

Voor de vieringen met *Kerst, de Goede Week en Pasen* en eventuele andere bijzondere vieringen: zie de agenda in de parochiebrieven voorafgaande aan die dagen.

Vieringen Grace Church (van de Anglicaanse gemeenschap):

iedere 2^e en 4^e zondag van de maand om 10.30 uur in onze kerk.

Eucharistievieringen Friesland, Caeciliakerk, Tsjerkepaed 26, 9081 AT Lekkum.

Iedere eerste zaterdag van de maand om 19.00 uur.

6 augustus, 3 september, 1 oktober, 5 november, 3 december, 24 december
Kerstavond, tijd wordt nog bekendgemaakt .

10. Contact

Oud-Katholieke parochie van St. Martinus te Groningen

deservitor (waarnemend *pastoor*):

can. drs. Wietse van der Velde,

Jan R. Stuustraat F8,

9663 SE Nieuwe Pekela

tel. 0597 221080/06 481 99 493

secretaris

Renée Lokman

mail: secretaris@groningen.okkn.nl

contactpersoon Friesland:

Pieter van Hes

mail: ptvhes@xs4all.nl

